

Összefoglaló jelentés az érettségi írásbeli dolgozatokról matematikából.
[a dokumentum szövegét betűhíven adjuk vissza]

Jelöltek száma 18; ebből

jeles	3
jó	10
közepes	1
elégs.	4
elégt.	-

A csoport átlaga 3,67.

A tétel központi volt. Az első és a harmadik példa egy-egy vegyes másodfoku egyenletre vezetett, a második példa pedig egy tiszta harmadfokúra. Az első példánál a tizedes számok négyzetre emelése $/0,1; 0,9/$ és a tizedes együtthatók, a harmadiknál a milliókat meghaladó nagy számok okozhattak nehézséget az egyenlet rendezésénél, ill a discrimináns kiszámításánál. - A második példa nem a tudásukat haladta meg, hanem még a rendes középiskolai tanulók rendelkezésére álló számolási eszközöket is. A példánál ugyanis nem vették figyelembe, hogy a középiskolában nem tanulnak köbgyököt vonni; ezt csak logaritmus segítségével oldják meg. Jelen példánál azonban a négy számjegyre korlátozott logaritmus-táblázatunk a keresett gömb-falvastagságra nézve még az első számjegyre sem adhatott pontos értéket. A két gömbsugár különbsége ugyanis mm és tized-mm-ben tér el egymástól s már a mm nagyságának kimutatásához egy hét számjegyből álló számból kell köbgyököt vonni, ami a fentiek alapján iluzorikus kívánság.

A jelöltek valamennyien foglalkoztak az első példával, m-ben, dm-ben vagy cm-ben kezelve az oldalak eltérését. A többség biztosan kezeli a másodfoku egyenleteket, de itt-ott találunk még összevonási vagy előjel-hibákat. Aránylag ez a példa állt legközelebb a gyakorlatukhoz.

A második példánál a többség eljut a külső gömb térfogataig, súlyáig. A gömb térfogatának térfogatának képletével és alkalmazásával tisztában vannak, ugyancsak a súly és a térfogat közötti kapcsolattal. Találunk szép megoldási módot is /Éles/, de egy jelölt úgy emel köbre, hogy a szám négyzetét négyzetre emeli! /Horváth/. Az eredmények természetesen a fent említett okokból már az első számjegyen eltérnek, csak attól függ, hanyadik tizedesnél kezdte a kerekítést. E példa nem sok örömet okozott a jelölteknek, mert semminemű módon sem tudták ellenőrizni vagy valószínűsíteni a kapott eredményüket.

A harmadik példánál felismerték, hogy számtani sorozatról van szó, de egyesek féltek a jól felállított képletnél a nagy számoktól, vagy belezavarodtak az egyenlet rendezésébe. Több jelölt azonban nem volt rest és sorra írva a tagokat, összeadási kísérletekkel érte el az eredményt.

Az első és a harmadik példa megfelelt a jelöltek tudásának. Egyeseknél még hiányzik a kellő gyakorlat a másodfoku egyenlet kezelésénél, de többsége szép munkát végzett. A második példa 28,2 cm-es átmérője okozta a zavart. E példa a számolási készségüket akarta próbára tenni s megvalósíthatatlan feladatot nyújtott.

A jelöltek numerikus számolási készsége kielégítő, csak a kellő méretű gyakorlat hiánya ütközik időnként ki. A fogalmazványok megegyeznek a tisztázattal. Zavaró körülményt nem észleltem.

Budapest, 1955. évi június hó 15.-én

Dr. Windisch Ferencné
a matematika tanára

Jegyzőkönyv

[a dokumentum szövegét betűhíven közöljük]

felvéve a bpesti XI. ker. Áll. József Attila gimn. HM levelező tanfolyamának szóbeli érettségi vizsgát megelőző értekezletéről 1955 jun. hó 30-án.

Jelen vannak Ligeti Béla elnök, Fiala Albert igazgató, Dr Szabó Dezső a magyar, Detrich Oszkárné a történelem, Dr Windisch Ferencné a matematika, Maróthi Ferenc a fizika, Dr Benedicty Ernőné a biológia tanára és Rózsa Albert jegyző, mint érettségi bizottsági tagok.

Az elnök megnyitja az értekezletet és az alábbi beszédet tartja: Szeretettel üdvözlöm az anyaiskola igazgatóját, a levelező tanfolyam vezetőjét és az érettségiztető bizottság tagjait. Mielőtt a szóbeli érettségi vizsgát megkezdzenők, az írásbeli vizsgákkal kapcsolatos kérdésekről kívánok szólni.

Megállapítom, hogy az írásbeli vizsgán mind a 18 jelölt résztvett. A vizsgákat a rendelkezésnek megfelelőleg a magyar nyelvből máj. 23-án, matematikából máj. 24-én tartották meg 5-5 órás időtartammal. A jelentések, valamint a dolgozatok átnézése után megállapítom, hogy az írásbeli vizsgák rendben folytak le, szabálytalanság nem történt. A jelöltek igyekeztek minden tudásukat összeszedni, hogy a komoly feladatnak megfeleljenek és a négy osztály elvégzése folyamán szerzett ismereteikről kellő képet nyújtani. Mondhatni, hogy ha ez a kép nem is a legkiválóbb, de mégis megnyugtató. A két írásbeli tárgyból készített dolgozatokat átvizsgálva a következőket állapítottam meg:

Magyar nyelv és irodalom. A jelöltek többsége /15-en/ „A munkásosztály ábrázolása József Attila költészetében” c. tételt dolgozta ki. A kritikai realizmus-szocialista realizmus témájának kidolgozására csak hárman vállalkoztak. A József Attila dolgozatok nagyrészt a költő életrajzát ismertetik, majd rátérnek az egyes versek tartalmának részletezésére. A szerkezetet többnyire a versek felsorolása s ismertetése határozza meg. Az anyagismeret általában véve elfogadható, bár sok dolgozatban mutatkozik az alaposabb olvasottság hiánya. A versek elemzésében nincs kellő gyakorlatuk. Megállapításaik nem mindig kapcsolódnak a versekhez, többen általánosságban a munkásosztály helyzetének történeti tárgyalásával foglalkoznak. Egyes dolgozatokban sok a helyesírási hiba. /Igy Eke László és Gonda Sándor dolgozataiban/ Bodor Miklós, Nagy Lajos és Széll László dolgozatai mind tárgyi, mind fogalmazási és helyesírási szempontból jól sikerültek. A dolgozatok általános gyengesége a fogalmazási készség hiányában mutatkozik. A mondathatárok nem mindig a gondolategységnek megfelelő helyre kerülnek. A költő szavainak prózában való felhasználása - bár középiskolai fokon ez követelmény - a levelező hallgatóknál többnyire komikus formában jelentkezik. Az egyszerűbb, legfeljebb idézetekkel színesebb, értekező stílust kellett volna megkövetelni tőlük. A második téma kidolgozásának jellemzője, hogy a jelöltek nagyrészt a megtanult anyag reprodukálására törekedtek és hosszabban foglalkoztak a kritikai és szocialista realizmus elvi kérdéseivel, mint a művek beható elemzésével. A szaktanár javítása gondos, értékelései helytállóak. Véleményem szerint Gonda dolgozata - bár tárgyi szempontból ismeri a kérdést - sem szerkezeti, sem helyesírási szempontból nem üti meg a mértéket, ezért elégtelenre javasolom.

Matematika: A feladatok egyike sem igényelt különleges logikai, vagy számolási készséget, emellett a szaktanár jelentésében tett megjegyzése a 2 feladat köbgyökvonásával kapcsolatban helytálló. Az 1 feladatot oldották meg legtöbben és itt született a legtöbb helyes, vagy a helyes értéket a legjobban megközelítő eredmény. Látszik, hogy a jelöltek többsége felismeri a másodfoku egyenletet s megoldására helyesen alkalmazza a gyökképletet. A másodfoku egyenlet mindkét gyökét viszonylag csak kevesen /7-en/ állapítják meg és ezek közül is csak Seres tesz megjegyzést, hogy az egyik gyök a feladat szempontjából nem használható. A 2 feladatot nemcsak, hogy kevesen oldották meg helyesen, hanem igen kevesen is

látták át. A jelöltek feljegyzései erre engednek következtetni, általános formában való kifejtés pedig alig van. A legtöbben megelégedtek azzal, hogy a teljes gömb térfogatát kiszámították és további lépést nem tettek a feladat adta kérdés megoldásához. Volt olyan is, aki a gömböt hengernek képzelte. /Horváth Lajos/ A 3. feladatban igen kevesen jutottak el a helyes eredményhez. Csodálatos, hogy milyen sokan és milyen kitartóan próbálták a 80 tagból álló sort tagonként felépíteni sok felesleges energiát fecsérelve el, holott ezek legtöbbször felírta mégpedig helyesen a kiindulási formulát. Mások viszont a „levegőből” vett 80-al behelyettesítve a megfelelő egyenlettel igazolták, hogy az $n=80$ valóban helyes. Ezek munkája nem volt tiszta munka. A szaktanár javítása gondos, a lényegét érintő hiba nem maradt javítatlan. A szaktanárnak arra is volt gondolata, hogy szükség szerint az impurumban is utánanézzon a vitás kérdésnek. Az értékelésén látszik, hogy az emberi szeretet hevíti, amellyel tanítványaival mindig, de ezekkel a sokat dolgozó felnőttekkel különös szeretettel foglalkozott. Ezért az érdemjegyek kissé elnézőek, enyhék. Javaslom, hogy Gonda Sándor, Horsy Tibor és Turi Ferenc érdemjegyét jó-ról közepesre, Tóth György érdemjegyét elégséges helyett elégtelenben állapítsuk meg, mivel egyetlen feladatot sem oldott meg helyesen.

Kérem a kartársakat, hogy az elégtelenre kiállított jelöltek tudását részletesebben vizsgálják meg. A szóbeli vizsgán is legyenek érző emberek, de ne tévesszék szem előtt azt a felelősséget sem, hogy mindannyiunkat kötelez, amikor valakinek érettségi bizonyítványt adunk a kezébe.

Az elnök javaslatára a bizottság a következő munkarendet fogadja el: Naponként 10 jelölt vizsgázik. A vizsga kezdési időpontja mindennap reggel 8 óra, déli szünet nincs, a jelöltek folyamatosan ülnek le.

A szóbeli vizsgák befejezése után 1955. július 1-én az elnök megnyitja a záróértekezletet, melyen a bizottsági tagok mind jelen vannak. A végleges osztályzatok megállapítása után az elnök beszámol a vizsgán szerzett tapasztalatairól. Megállapítja, hogy az érettségi vizsgát az előírásoknak megfelelőleg, minden zökkenő nélkül folyt le. Mind a bizottság tagjai, mind a jelöltek pontosan megjelentek a vizsgákon. A tételeket a jelöltek húzták, a jelöltek magatartása a vizsga egész tartama alatt kifogástalan volt. Dr. Szabó Dezső jó munkáját az írók műveinek ismeretére épülő feleletek tükrözik. A tanár nyugodtan kérdezett, bírálata biztos és szilárd volt.

A történelmi feleletekből marxista szemlélet tükröződött. A jelöltek többsége jól tudta az anyagot és látta az összefüggéseket. A jelöltek által megadott gondolatmenetek már utaltak a felkészültségre.

A matematika tanára, Dr. Windisch Ferencné pontos volt a számonkérésben. A tételekről átfogó képet kívánt. A rövid és segítő kérdései nem zavarták meg a jelölteket.

Maróhi Ferenc tanár évközben végzett számtalan kísérleteivel felkeltette a jelöltek fizika iránti érdeklődését. A jelöltek többsége érti a fizikát.

Biológiából a jelöltek tájékozottak. A kérdező tanár összefüggéseiben vizsgálta az anyagot. A feleletekben a hazafias nevelés is megnyilvánult.

Az elnök megöszöni az igazgató közreműködését és a tanfolyamvezető jó munkáját. Az igazgató viszontválaszában köszönetet mond az elnök tárgyilagosságáért, amelyet a szóbeli vizsga során mutatott. Az elnök értékeli a jelöltek eredményét. Megállapítja, hogy a jelöltek felkészültek a vizsgára, kellő tájékozottságot mutattak fel. Kéri a jelölteket, hogy mindig művelt emberhez méltóan álljanak helyt, és legyenek dolgozó, hazájukat szerető építői és védelmezői országunknak. Ezek után kihirdeti az eredményt: kitűnő 2, jeles 3, jó 8, közepes 2, megfelelt 1, javíthat 2. Érettségi vizsgát tett összesen 18 jelölt.

Az elnök az értekezletet berekeszti.

Ligeti Béla (elnök)

Rózsa Albert (jegyző)

Fiala Albert (igazgató)